

نگاهی به گسترش پدیده حاشیه نشینی در رشت

۲۵ درصد رشت در حاشیه

جدیده‌اسماعیلی

از آن سالهایی که حاشیه نشین ها در شهرهای بزرگ را به زاغه نشینی و زندگی درحلبی آبادها می شناختند خیلی گذشته است. درآن دوران حاشیه نشینان را مردمان روستایی تشکیل می‌دادند که به سودای زندگی بهتر و با فروش زمین های کشاورزی و دام، راهی شهرهای صنعتی و مراکز استانها می‌شدند تا فرصتهای برابر اجتماعی و اقتصادی با شهرنشینان نصیب شان شود. این افراد بدون رعایت نظام مقررات ساختمانی به ساخت مساکنی بدقواره و ناهمگون در تضاد با بافت شهری اقدام می‌کردند که به منابهای وصله‌ی ناجوری در حاشیه شهرهای بزرگ بود. اما به مرور زمان جنس حاشیه نشینی در پیرامون شهرهای بزرگ هم تغییر کرد. نگاه ها نیز به پدیده حاشیه‌نشینی متفاوت شد. اکنون تضاد با بافت شهری اجتماعی، اما هرچه هست، نه تعریف درست و دقیقی از حاشیه آسبب شناسی اجتماعی. اما هرچه هست، تعریف درست و دقیقی از حاشیه نشینی وجود دارد و نه آماری منسجم. رشت از جمله مناطق کشور است که از نظر بافت جمعیتی و سکونتگاهی پرتراکم شناخته می شود، افزایش روزافزون جمعیت دراین شهر موجب شده رشت از نظر فضا و کالبدی شاهد گسترش و توسعه‌ی افقی باشد. اما این توسعه درهمه‌ی مناطق، متوازن و یکسان نبود. بطوریکه برخی از محلات نسبت به سایر مناطق، خدمات رفاهی و امکانات شهری مناسب تری ازسوی شهرداری ها درطول زمان دریافت کردند. چنانچه دربازه‌ی زمانی چند دهه ای این تفاوت ها منجر به عقب ماندگی و محرومیت برخی از محلات نسبت به مناطق دیگر شد. محلاتی که از نظراقتصادی شهروندان کم درآمد را در خود جای داد که بطورعام از آنها حاشیه نشین نام برده می شود. برخی از کارشناسان معتقدند توسعه‌ی حاشیه نشینی در رشت محصول یکسری از کارکردهای خدماتی درشهربوده که موجب شده این شهر به نسبت شهرهای دیگر استان پذیرای جمعیت بیشتری باشد. همچنین فاصله‌ی کم بین شهر و روستا در گیلان را می‌توان از جمله دلایل توسعه‌ی حاشیه نشینی در رشت دانست.

سکونت شهروندان رانده شده از شهر در حاشیه ها

اما آنگونه که گفته شد نوع و جنس حاشیه نشینی در رشت متفاوت با سایر مناطق مرکزی کشوراست. به تعبیر ساده تر و به معنای عام برای رشت مناطق حاشیه نشین از لحاظ فیزیکی وجود ندارد و فقط از بعد اقتصادی برخی از شهروندان درحاشیه‌ی شهر قرار گرفته اند. اگرچه درحاشیه‌ی رشت سکونتگاه های غیررسمی وجود دارند که از امتیاز آب و برق و … برخوردارند اما نمی توان این سکونتگاه ها را درمفهوم حاشیه‌نشینی تعریف کرد. حاشیه نشینان رشت از گروه های کم درآمد و دهک های پایین جامعه هستند که اغلب در مناطق غرب و جنوب غربی این شهر ساکن هستند. این خانوارها به دلیل شرایط اقتصادی و افزایش قیمت خرید و اجاره‌ی مسکن بخصوص در یک دهه‌ی اخیر از محلات مرکزی شهر رانده شده و به ناچار دراین مناطق ساکن شده اند. به گفته‌ی یک مسوول پیشین در خدمات شهری شهرداری رشت ، اراضی کشاورزی و نسقی مرز بین روستاهای حاشیه با رشت مقصد حاشیه نشینها بوده و حاشیه‌ی درسالهای گذشته نتوانسته نوع مالکیت و ساخت وسازهای مسکن دراین اراضی را مدیریت کند اما با این وجود به طور مداوم به آنها خدمات شهری ارایه کرده است.

این کارشناس معتقد است شهرداری رشت به لحاظ قانونی قادر به جلوگیری از ساخت وسازها نبوده و به واسطه‌ی اینکه رشت مرکز اقتصادی و مرجع تولید استان بوده و مدارس ، آموزشگاههای علمی و بیمارستانهای مهم را در خود جای داده مقصد مهاجرت افرادی شد که ناخواسته به دلیل شرایط مالی و حاشیه‌ی شهر و بیشتر به سمت غرب (امتداد بلوار افتخاری در مناطق صفه سر، عینک ، ولکس و احمد گوراب) و جنوب غربی (دروازه لاکان ، پاره بیجار ، جماران و کوی مهدی زاده رانده شدند. البته در سالهای اخیر نیز مناطقی همچون (کسقی) ، کوی امام رضا ، کوی آزاد) درشرق رشت و (کوی حسینی و گلزاران و سیاه اسطخ در بلوار شهدای گمنام و) (آسپاش به سمت فلکده درجاده جیرده) مناطق جدید حاشیه نشینی در رشت شده اند و ساخت وساز خلاف به شدت در آنها ادامه دارد. از این رو طبق معیارهای توسعه، حاشیه نشینان رشتی در بسیاری از

{گیلان زمین }

نقاط حاشیه‌ی شهر نقل مکان کرده و بدون در نظر گرفتن اصول شهر سازی و استحکام بنا نسبت به احداث بنا اقدام کنند. این کار موجب تفکیک غیرقانونی اراضی و خرد شدن آن شده است.

معاون شهرسازی در ادامه از مناطق حاشیه نشین رشت نام می‌برد و می‌گوید: اگر درسال های گذشته مناطقی همچون حمیدیان، جماران، دروازه لاکان جزحاشیه رشت بودند اکنون مناطق جدیدی به این لیست اضافه شده اند.

منطقه یک: کوی عرفان، مسجد امام رضا، پستک، کوی حسینی، شهرک فرهنگیان،سیاه‌اسطخ

منطقه دو:حاشیه ندارد

منطقه سه: هلال احمر، کوی امام رضا، شالکوه، پیر کلاچای، کسبخ، آب آسیاب، آج بیشه

منطقه چهار: پاره بیجار،صف سر، احمد گوراب،عینک، سلیمانداراب، معلولین، ولکس، پاسکیاب، نخود چر، حافظ آباد

منطقه پنج: جاده لاکان، پل طالشان، پیام نور، کوی بیانی، انتهای باهنر، قلعه سرا و دولت آباد

وی در خصوص نقش سازنده های مسکن در اراضی ارزان قیمت حاشیه‌ی رشت معتقد است: سازندگان مسکن در بازار ساخت مسکن های با قیمت کم و مساحتهای کوچک به دلیل نسقی بودن و عدم استحکام و … نقش فزاینده ای در رشد حاشیه نشینی دارند. این قبیل سازندگان با فروش چنین ساختمانهایی بدون اینکه هیچگونه مجوز و یا پرداختی به سازمان های مختلف داشته باشند در کمترین زمان ممکن، نسبت به احداث مسکن اقدام کرده و با توجه به سود آوری این کار به این بازار نابسامان دامن زده اند. همچنین در سالهای اخیر صدور مجوز انشعابات از طرف شرکت های خدمات رسان بسترهای لازم برای حضور و ترغیب سازندگان در اراضی حاشیه‌ی ای و ارزان قیمت بدون اخذ پروانه ساختمانی را نیز فراهم کرده است.

ویسی با اشاره به افزایش میزان درخواست پروانه ساخت و سند رسمی برای زمین کشاورزی و مسکن نسقی در رشت بیان کرد: در چند سال اخیر میزان درخواست پروانه برای املاک نسقی دارای اعیان نسبت به گذشته افزایش داشته اما به دلیل وجود موانع متعدد از جمله مستندات اعیان تعداد کمی موفق به دریافت پروانه می شوند.

فعالیت سوداگران زمین و مافیای در بخش ساخت وساز

دراین بین «رضا رسولی» عضو کمیسیون عمران و توسعه شهری شورای شهر رشت از فعالیت سوداگران زمین و مافیای در بخش ساخت وساز را دلیل توسعه حاشیه نشینی در رشت می‌داند و می‌گوید: یک تعداد از افراد به صورت تیم های سازماندهی شده که عمدتا گیلانی هم نیستند درحواشی رشت اقدام به تفکیک غیر قانونی اراضی کشاورزی و درحال تجاری سازی آنها هستند. لذا نمی توان این افراد را درچارچوب سازنده های مسکن که سرمایه گذاری مشخصی دراین بخش دارند قلمداد کرد.

وی ادامه داد: این افراد با ساخت خانه های بی کیفیت و با فنداسیون پایین و بدون رعایت مقررات و ضوابط ساخت وساز در اراضی حریم رودخانه ها و کشاورزی اطراف رشت آنها را به طبقه‌ی کم درآمد عرضه می کنند. درحال حاضر ساخت وساز در حاشیه‌ی رشت یک بحران و تصرف مشخص و آشکار شده است و شهرداری رشت به دلیل عدم اختیار و نداشتن ضابطین قضایی از ابزار کافی برای برخورد با ساخت و سازغیر قانونی برخوردار نیست. تقریبا هیچ منطقه ای از رشت نیست که درآن ساخت وسازغیرقانونی و توسعه‌ی حاشیه نشینی اتفاق نیفتاده باشد. این مناطق از شهرداری خدمات شهری اما با کیفیت پایین تر هم دریافت می‌کنند.عضو شورای شهر با اشاره به اینکه در آمار گیری ازحاشیه نشینان ، به جمعیت ساکن در فضاهای بیرون از کمربندیهای شهرها مستند می‌شود ادامه داد: طبق این تعریف درحال حاضر ۵۵ درصد جمعیت رشت در حاشیه زندگی می‌کنند. اما واقعیت قضیه این است که دیگر در رشت کمربندی نداریم و این فضاها اکنون به بلوار درون شهری تبدیل شده اند و دیگر نمی توانیم ساکنین بلوار بهشتی و حمیدیان و حتی افتخاری را حاشیه نشین بدانیم. این عضو شورا وجود باند فساد در شهرداری که توسط این افراد طمعیع شده اند را دلیل اصلی در گسترش حاشیه نشینی و ساخت وساز دراطراف رشت می‌داند و می‌گوید: تنها سیستم قضایی استان می‌تواند دراین قضیه ورود کند.ما نیز در شورای شهر و شهرداری از این موضع آگاهیم و مستندات را ارایه می‌کنیم، اما دراین خصوص شورای شهررشت به عنوان یک نهاد مطالبه گر در راستای ساماندهی حاشیه نشینی و نظام مند کردن ساخت وساز در رشت به تدوین برنامه ای مدون اقدام کرد. دراین برنامه دریافت مجوز براساس پروتکل ها و مقررات ساخت و ساز، ناحیه محوری و صدور خدمات الکترونیکی در ساختار شهرداری و ایجاد ساختار اینترنتی در صدور مجوز انشعابات و برداشت های هوایی از سطح شهر و آگاهی از تخلفات ساختمانی غیرمجاز پیش بینی شده که تا حد زیادی ساخت وساز بی ضابطه درحاشیه‌ی رشت را کاهش می‌دهد.

اما چه تعداد جمعیت در حاشیه شهر رشت ساکن هستند؟

در مورد آمار و میزان حاشیه نشینی چه در کشور و چه گیلان آمار دقیقی وجود ندارد و آمارها تاکنون بیشتر براساس برآوردها بوده است. این برآوردها نشان می‌دهد در سال‌های اخیر با جهش قیمت مسکن، حاشیه نشینی هم بیشتر شده است. اکنون کارشناسان و فعالان حوزه‌ی اقتصاد شهری، پیش‌بینی می‌کنند شیوع کرونا، مشکل حاشیه نشینی را تشدید کرده است. با شیوع کرونا و از دست رفتن برخی مشاغل، که عمدتا مشاغل موقت و فصلی هستند، درآمد این اقشار کاهش پیدا کرده است. چون عمدتا این اقشار مسکن در اختیار ندارند و اجاره نشین هستند، به اعتقاد فعالان حوزه‌ی مسکن برای آنان چاره ای جز پناه بردن به حاشیه‌ی شهرها نمی‌ماند. اما در جستجوی آمار‌ی از تعداد حاشیه نشینان در رشت به آمارهای متفاوتی از مسوولان مختلف استان رسیدیم . یافته‌های مرور ست از ستاد ملی بازآفرینی و مرکز ملی آمار ایران نشان می‌دهد که رشت در میان ۱۵ کلاتشهر کشور آخرین شهری است که تنها ۹ درصد آن را حاشیه نشینان تشکیل می‌دهند. براساس سرشماری آمار نفوس و مسکن آبان ۱۳۹۰ نیز تعداد ۲۶۹۲۰۲ نفر جمعیت درحاشیه‌ی رشت ساکن بوده‌اند. درآمد دیگری و براساس مطالعات مهندسین مشاور طرح برنامه پارس درسال ۱۳۹۵ ، حدود و گستره‌ی مساحت حاشیه نشینی در رشت، ۴۲۵۷۸۵۳۱ مترمربع اعلام شده است. «احمد سیاوش پور» رئیس پیشین دادگستری گیلان نیز دو سال پیش درنشستی اعلام کرده بود: تا سال ۹۷ فقط ۳۰۰ هزار از ۵۰۰ هزار خانه در رشت دارای کد پستی و مجوز ساخت هستند. همچنین «حجت شعبانپور» معاون عمرانی وقت استانداری گیلان در سال ۱۳۹۶، از ۱۶ منطقه در شهرستان رشت به عنوان سکونتگاه‌های غیر رسمی نام برده که بیش از ۸ هزار واحد مسکن را در خود جای داده اند. در اظهارنظر دیگری «احمد آقایی» معاونت اجتماعی دادگستری گیلان نیز از حاشیه نشینی ۱۷۴ هزار نفر در ۴ شهر این استان خبر داده و گفته است : پدیده‌ی حاشیه نشینی در شهرهای رشت، لنگرود، تالش و بندرانزلی نسبت به سایر مناطق استان بیشتر است.

اختصاص بیمارستان سریع‌الاستقرار «RDH» به گیلان

وی با اشاره به تفاوت مجتمع جامع توانبخشی و درمانی هلال احمر با سایر مراکز، گفت: با توجه به اینکه کسب درآمد اولویت و راس کار این جمعیت بشردوست نیست، برای گیرندگان خدمات حداقل پرداخت هزینه در نظر گرفته شده است. معاون بهداشت، درمان و توانبخشی جمعیت هلال احمر کشور، به طیف جمعیتی پیر استان اشاره کرد و یادآور شد: استفاده از افراد با تجربه در طراحی، برنامه‌ریزی، ارائه، پایش خدمات، ارزشیابی و بازخورد فعالیت‌ها باعث منحصr به فرد بودن این مرکز شده است و از این رو می‌تواند خدمات خوبی را به جامعه دهد.

مراذیان، با اشاره به همکاری جمعیت هلال احمر و وزارت بهداشت، عنوان کرد: جمعیت هلال احمر مکمل وزارت بهداشت در راستای ارائه خدمات درمان و سلامت به مردم است. وی با اشاره به اختصاص چادر «RDH» به گیلان،

پنجشنبه ۹ مرداد ۱۳۹۹

خبر

بازدید استاندار گیلان از دو پروژه عمرانی شهرستان رشت

گیلان امروز– استاندار گیلان از دو پروژه در دست اجرای بهسازی و چهارخطه کردن محور رشت-جیرده و خط انتقال فاضلاب جنوبی شهر رشت بازدید کرد. دکتر ارسلان زارع با همراهی معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری، فرماندار شهرستان رشت و شماری از مدیران استانی و شهرستانی از اجرای طرح خط انتقال فاضلاب جنوبی شهر رشت بازدید و از نزدیک در جریان روند اجرای این طرح عمرانی قرار گرفت. این پروژه خط انتقال که به طول شش هزار و ۳۰۰ متر بوده و با هدف حفظ محیط زیست و جمع آوری و تصفیه فاضلاب از بستر رودخانه گوهررود رشت و به منظور فراهم سازی فضای گردشگری و استفاده از موابه طبیعی از دی ماه ۹۸ در حال اجراست، تاکنون با اجرای چهار هزار و ۴۶۴ متر از مسیر، بیش از ۷۷ درصد پیشرفت فیزیکی دارد.

نماینده عالی دولت در گیلان همچنین پروژه بهسازی و چهارخطه کردن محور رشت-جیرده را مورد بازدید قرار داد.

این پروژه که از اردیبهشت ماه سال ۹۸ آغاز شده تاکنون حدود ۳۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته و برای تکمیل آن ۱۸ میلیارد تومان اعتبار دیگر نیاز است.

●●●●●

کشف بیش از ۳ کیلو مواد مخدر در اجرای طرح ارتقاء امنیت اجتماعی لاهیجان

گیلان امروز – فرمانده انتظامی لاهیجان گفت: در اجرای طرح ارتقاء امنیت اجتماعی در این شهرستان، ۳ کیلو و ۴۱۵ گرم انواع مواد مخدر کشف شد.

سرهنگ قاسم جانعلی‌پور در گفت‌وگو با خبرنگار پایگاه خبری پلیس، با اعلام این خبر گفت: طرح ۳ روزه ارتقاء امنیت اجتماعی با اولویت جمع‌آوری معتادان متجاهر و دستگیری فروشندگان موادمخدر در شهرستان لاهیجان اجرا شد.

این مقام انتظامی با بیان اینکه در اجرای این طرح، ۳ کیلو و ۴۱۵ گرم انواع مواد مخدر شامل ۲ کیلو و ۴۹۵ گرم تریاک، ۴۲۰ گرم حشیش، ۳۰۰ گرم شیشه و ۲۰۰ گرم هروئین کشف شد، افزود: ۱۸ معتاد متجاهر جمع‌آوری و ۳ توزیع کننده و ۱۵ خرده فروش موادمخدر نیز دستگیر شدند. فرمانده انتظامی شهرستان لاهیجان در پایان با تأکید بر اجرای مستمر اینگونه طرح‌ها گفت: برخورد با پدیده شوم اعتیاد و موادمخدر که زمینه‌ساز بسیاری از جرائم و ناهنجاری‌ها هستند از اولویت‌های اصلی پلیس است.

●●●●●

مکان عرضه دام زنده در رشت مشخص شد

گیلان امروز– عرضه و فروش دام زنده در محدوده قانونی شهر رشت به‌دلیل شیوع کرونا ویروس و تب کریمه کنگو ممنوع است. رئیس سازمان ساماندهی مشاغل و فراورده‌های کشاورزی شهرداری رشت گفت: با توجه به شیوع تب کریمه کنگو و همچنین تصمیمات اتخاذ شده در ستاد مقابله با بیماری کرونا، عرضه، فروش و ذبح دام در محدوده قانونی شهر ممنوع است. مرتضی عاطفی با تأکید بر اینکه با متخلفین برخورد جدی و قانونی می‌شود افزود: به‌منظور جلوگیری از فروش دام در سطح شهر و حمایت از سلامت شهروندان مکانی برای عرضه دام تعیین شده تا علاوه بر حفظ سیمای بصری شهر موجب پیشگیری از بیماری‌های قابل انتقال شود. وی ادامه داد: میدان دام کاسپین واقع در کیلومتر ۵ جاده سروان به فومن جنب کشتارگاه دام نمونه گیلان برای عرضه دام تعیین شده تا شهروندان دام خود را جهت انجام فریضه قربانی تهیه کنند.

عاطفی اعلام کرد: طبق هماهنگی انجام گرفته با مرکز بهداشت مقرر شد که تیم دامپزشکی در روز عید قربان در کشتارگاه حضور فعال داشته باشند تا شهروندان بتوانند پس از خرید دام با انجام معاینات لازم از سلامت دام خود مطمئن شوند.

وی ضمن تشکر از کلیه دستگاه‌های اجرایی استان با بیان اینکه کلیه همکاران سازمان و حوزه خدمات شهری شهرداری رشت به صورت شبانه‌روز آماده ارائه خدمات در این ایام هستند از شهروندان خواست تا هرگونه تخلف احتمالی را از طریق سامانه ۱۳۷ شهرداری اعلام کنند تا با متخلفین برخورد شود.

●●●●●

دستگیری عاملان قاچاق کالا در لنگرود

گیلان امروز– فرمانده انتظامی شهرستان لنگرود گفت: با دریافت خبری مبنی بر اینکه ۲ نفر در لنگرود اقدام به پخش تجهیزات قاچاق می‌کنند، بررسی موضوع در دستور کار پلیس قرار گرفت. سرهنگ مجید نیکویی، با بیان اینکه با تحقیقات میدانی و اطمینان از صحت موضوع، متهم مورد نظر حین تردد با خودرو و در سطح شهر لنگرود شناسایی شد افزود: دام‌آوران کلاترزی ۱۱ خودرو مورد نظر را متوقف و در بازرسی از آن، ۴۰۴ بسته تجهیزات مربوط به دستگاه‌های علف‌زن قاچاق را کشف کردند. فرمانده انتظامی شهرستان لنگرود گفت: دو متهم ۴۶ و ۴۷ ساله این پرونده به تعزیرات حکومتی معرفی شدند. سرهنگ نیکویی تصریح کرد: کارشناسان ارزش کالاهای کشف شده را یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون ریال برآورد کردند.